

Előfizetési árak:

Egész évre	12	frt.
Félévre	6	"
Negyedévre	3	"
Egy órára	1	"
— Egyes szám 4 kr. —		

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

TORONTÁL

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,
Ferencz-József-tér,
Bauer-féle ház
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap.
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

A budget-vita folytatása.

Nagybecskerek, április 5.

(—) Egy negyedév mult el immár a folyó esztendőből és ezen idő alatt a magyar törvényhozás nem végezett egyebet, minthogy törvénybe iktatta az állami tisztviselők illetményeinek szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. Több érdemleges munkát esen kívül nem fejezett be, a mennyiben az egész időt csak az idej költségvetésnek részleges tárgyalása vette igénybe, úgy hogy ennek folytán a kormány kénytelen volt az indemnitás május hó végéig való meghosszabbításáról gondoskodni.

A képviselőház tehát még arról sem gondoskodik, hogy az országnak a leg-
elemibb és nélkülözhetetlen szükséglete, a költségvetése meg legyen, mert dacára annak, hogy a budgetet még a Szapáry-kabinet már tavaly ideje korán beterjesztette, az ellenzék annak tárgyalását hónapokra elnyújtja. Most következik sorra a honvédelmi tárca költségvetése, melynek tárgyalása alkalmából az ellenzéki pártok — a mint hírlik — heves katonai vitát késztülnek provokálni, aztán jön a pénzügyi tárca és végül az u. n. appropriációs vita, mely bizonyára alkalmul fog szolgálni az ellenzéki szónokoknak mindannak elmondására, a mi utólagosan eszközbe jutott, vagy pedig azoknak, kik ennek is hiányában szenvednek, arra lesz jó, hogy újból elmondjanak olyan dolgokat, a miket már százszor hallott az ország.

Ez a megbénítója a magyar parlament törvényhozási tevékenységének, az ellenzék agyonbeszélési viszketege. Ez magyarázza m. g. hogy a parlament meddő szóvitái mind kevésbbé költik le a közvélemény figyelmét és érdeklődését, s a képviselőház lassanként egészen eljátssa azt az erkölcsi

és szellemi vezérszerepét, melyet a nemzetre gyakorolni hivatva volna.

A költségvetés nemcsak pénzügyi, hanem közgazdasági szempontból is olyan, hogy ellene tartható kifogásokat emelni nem lehet, s az ellenzék mégis hetekig, hónapokig késeleteti annak törvénybe iktatását. A kormány egyházpolitikai programja a legliberálisabb vallási egyenjoguságnak megvalósítását célozza, s azt a nemzet tüntető lelkesedéssel várja, és a felség is jóváhagyásra méltatta; s az ellenzék azt mégis arravaló kiindulásul használta föl, hogy a kormány ellen heves támadásokat intézzen, a helyett, hogy a pozitív javaslatok előterjesztését siettetné s ekkép lehetővé tenné annak megvalósítását, a mit elvi szempontból ő maga is helyesel.

Ilyen módon megy tönkre a magyar parlamentnek tekintélye és méltósága, ilyen parlamenti tanácskozás mellett nemzeti létünk garanciáinak fölépítése teljesen képtelen; pedig olyan szegény kis nemzetnek, mint mi vagyunk, fokozott mértékben kellene sietni a nemzeti jogállam biztosítását megerősíteni, s azok között első sorban annak leghatalmasabb alapkövét, a parlamentárizmust körülzáncolni.

De hát az ellenzék most ismét heves vitákat fog rögtönözni a kardbojtokról meg a tábori jelző zászlókról, mert ő ezekben látja nemzeti önállóságunk legfontosabb biztosításait.

A francia kormányválság. A francia köztársasági elnök Dupuyt bízta meg az új kabinet megalakításával. Dupuy tegnap éjjel jelentést tett Carnot elnöknek az általa folytatott tárgyalások eredményéről. A kihallgatás éjfélig tartott. Dupuy átveszi a miniszterelnöki és belügyi, Develle a külügyi és Peincare a közoktatási tárczát, míg Peytral és Lockroy a pénzügyi, — illetőleg a kereskedelmi tárca elvállalása ügyében holnap fognak választ adni. A hadügyi és tengerészeti tárczák az előbbi miniszterek

kezeiben maradnak. A lapok szükségesnek tartják, hogy a jelenlegi krízis mielőbb véget érjen. Általában azt hiszik, hogy a Dupuy kombinációja ma eredményre vezet. Egyes lapok ellenben kételkednek abban, hogy a krízist közvetlen megoldani lehetne. Újabb táviratok azonban azt jelentik, hogy Dupuy Charles lemondott a kabinett alakításáról, mert Peytral nem akarta a pénzügyi tárczát elfogadni, ha Lokroy sem vállalta tárczát. Dupuy pedig azt tartja, hogy Lokroy belépése radikális színezetet adna a kabinetnek.

A dunai hidak. A negyedik dunai hid kérdése immár el van döntve. A miniszterelnök ugyanis enquettet hitt össze, amely Wekerle miniszterelnök elnöklése alatt ülést tartott, melyen végleg megállapították, hogy az újonnan épülő Dunahid az esküt ren, a belvárosi plébánia-épülettől induljon ki s az összeköttetés a hatvani-utczával akként létesítsék, hogy lerombolják a plébánia-épületét, a Duna-utca és a régi városrés közé eső szomszédos házakat, valamint a kuria épületével egybefüggő háztömböt.

Pánszlávizm. Aszódon cím alatt a „Pesti Napló“ a következőket írja: Az assódi evangélikus egyház presbiteriumában közelebről javaslatba hozták, hogy esután felváltva egyik vasárnap magyar, másik vasárnap tót isteni tiszteletet tartsanak. A presbiterium pánszláv érzelmű tagjai ezt a javaslatot oly felháborodással fogadták, hogy midőn báró Podmaniczky Gyula, egyházi felügyelő is a javaslat mellett foglalt állást, a gyülesteremből tüntetőleg távoztak. A tótok tüntető távozása azonban nem gátolta meg, hogy a javaslatot a presbiterium el ne fogadja s határozatilag ki ne mondja, hogy az eddigi szokás megváltoztatásával, az isteni tiszteleteket a jövőre felváltva a magyar és tót nyelven fogják tartani. De Moravcsik Mihály lelkész még ezután is küzdött a tót nyelv érdekében és azt kívánta, hogy ha a presbiterium már csakugyan rendezesíteni akarja a magyar nyelvű isteni tiszteleteket, legalább kárpótolja a tótokat asszal, hogy a délutáni isteni tiszteleteket kivétel nélkül tót nyelven tartsák meg. A presbiterium azonban mellőzte Moravcsik indítványát s már előbb meghozott határozatán semmi módosítást nem tett. A pánszláv érzelmű presbiteriek, miután átlátták, hogy a presbiteriumban csáljukat el

A „TORONTÁL“ TÁRCZÁJA.

Ervin báró.

Van nekem egy nagynénem Bogaras-Ducson. Nagyon erélyes és felvilágosodott néni, akinek három ssnvedélye van: először is szemlátomást hiszik (most 98 kile); másodsor annyi regényt olvas, hogy az írók nem győszik ellátni; harmadsor meg van győződve arról, hogy városban hamarabb elpusztal az ember, mint falun.

Milka néninek es az utóbbi ssnvedélyes meggyőződése a legveszedelmesebb mind kösött, mert es sugallja neki azt, hogy felügyeljen a rokonság egészségi állapotára és sorban kivigye kiválasztott kedvenceit falusi levegőre. Egy hosszu lista van a Milka néninél, arra fel vannak írva azok a szeretett unokaöcsöcsök és unokahugok, akiknek az életét ilyen mesterséges módon akarja megtoldani.

A rokonság nem valami nagy lelkesedést tanusit ezek iránt a levegő kurák iránt. Nyíltan nem hangestatják s nem is tudják miért, de titokban mindenki fél az elthosszabbító nénitől, aki azonban, ha ráveti szemét valamelyik sápadt öcsösére, kérelhetetlen kegyetlenséggel ragadja magával.

Tavaly karácsonykor rám jutott a sor. — Pár nappal előbb bejött Milkanéni és „kivitt.“ Es a kivívés a szőszeres értelmében értendő; a kocsi megállt a kapu előtt, a néni benyitott s kérdeste:

— Hol van az a semmirevaló?

Engemet akkor lehostak a padláról, ahol elesánsan elhelyeskedtem s a néni olyan fagyos hangon, mintha csak egy tyuk vágatását rendelné el, azt mondta:

— Es a nyuzott macska kijön velem.

En dacosan ültem a diványon s kijelen-

tettem, hogy csak erőszaknak engedek; testvéreim pedig kárörvendő vigyorgással biztattak:

— Na most ki hiszal Milka néni.

Egy óra mulva beállított a néni, Gyuri — a kocsi — a személyes szabadság legdurvább megsértésével megragadott s benyomott a kocsiába.

A néni mellém ült, rám borított két bundát s fülemben dörögte:

— Kezembe kerülél naplopó. Addig haza nem eresztelek, míg tis kilót nem hiszál.

Erre a fenyegetésre mit se válaszoltam, hanem rá akartam gyujtani egy cigarettre, a néni azonban kiátotte a számból s azt mondta, hogy amíg nagykoru nem lessek, nem engedi, hogy hoptikás legyek. Akkor majd azt csinálhatom, amit akarok.

Mikor megérkestünk Bogaras Ducsa, nagybátyám egyenesen a mássálóhos vitt, aztán megszorogatta a nyakamat, vállamat, derekamat, egy párszer hátba ütött s azt mondta, hogy én belőlem még lehet valamit csinálni.

Astán bementünk a nappaliba, ahol két, szintén edesái esélből kivonszolt fiu fogadott. Egy hónap óta voltak ott s olyan velem egyidős 17—18 éves süvölvények voltak. A nagyobbikat Sándernak keresztelték, de mindenki Bikának hivta. Est én is indokoltan találtam, mert mikor keset fogtam vele, úgy össesgyúrte a gyűrűs ujjamat, hogy még az aranyműves is ordított, aki a gyűrűmet csinálta. A kisebbik fiut csakis Kulinak hivták, mert a Kálmán nevet az apja viselte. Kuli mindjárt megcsókolt s úgy oda nyemta a csontos kését az arcomhoz, hogy egy sápfogam megrándult.

A Milka néni nagyban diesekedett:

— Ugy e, hogy kibostam! Hencsegett a penészes, hogy nem jön ki ide. Azért is kihostam. Jövőre is ki fogom hosni. Hadd éljen szegény.

Éhes voltam, mint egy napidijas, de resteltem mondani, e helyett a néni rám parancsolt, hogy menjek ki sétálni egy órára.

— De ilyen hidegben, néni!

— Szót se! Azonnal indult, Bika meg Kuli vigyáznak majd rád, hogy el ne bujj a meleg szobába.

A két gazember megfogta a két karomat s másfél óráig jártatott a hideg hóban. Akkor teledugták a galléromat hóval s bevittek a nénihez, a ki megtapogatta az arcomat s azt mondta:

— A husa már keményedik egy kicsit.

Végre ebédhez ültünk, de alig ettem valamit. A néni apró kis adagokat osztott s a két fiu azt is elcsedegette a tányéromról.

A nagybácsi, aki előtt egy óriási bornyuszelet hevert, hangsúlyozta:

— Otthon teletömik szegényt, azért nem látszik rajta. A fő az, hogy sokat dolgozzunk és keveset együnk.

— Együnk — ismételte Kuli s villára asurta az utolsó falatomat.

Ebéd után a nagybácsi kézen fogott s az ágas kuthos vesetett. A kut mellett egy három hektoliteres taposókád volt.

— Est tele fogod tölteni vizsel.

Mindennap ennyi vizet kell felhuzni. Az ilyen mosgás erősíti a kar- és mellizmokat.

Assal ott hagyott s figyelmetetett, hogyha betalállok esni meghülök.

Ekkor astán hosszafogtam kar és mellizmaim erősítéséhez. Az ujjaim már megvoltak dermedve s még alig látszott valami a kád fenekén. Végre is Gyuri, a kocsi könyörült meg rajtam, akinek becsületszóra ígertem, hogy hazulról küldök neki 50 krt, ha helyettem erősíti a kar és mellismait.

nem érhetik, a határozat ellen a nép között igyekeztek mozgalmat indítani. Tervük azonban nem sikerült, mert a lakosság józanabb része nem hallgatott rájuk s egyedül egy vasuti őrt sikerült annyira felbujtaniok, hogy az otthagya egyházát és áttért a római katolikus egyház kebelébe. De áttérésével, mint levelezőnk írja, nagyon megjárta, mert másnap áthelyesték egy tiszta református magyar községbe, hol pánszláv érzelmei egyáltalában nem lesznek veszélyesek környezetére.

HIREK.

— **Tavaszi közgyűlés.** Az idei rendes tavaszi közgyűlés május hó 9-én fog megtartani, az azt megelőző tiszti saék pedig május 8-án. Az állandó választmányi ülésük április hó 11-én veszik kezdetüket.

— **A róm. kat. hitközség köréből.** A nagybecskereki róm. kat. hitközség képviselőtestülete tegnap tartotta meg rendes évi közgyűlést. Plechl Sallárd hitközségi elnök elnökléte alatt. Jelen voltak: Francs J. L., Oldal Antal, Binder dr., Baaden Károly, Brájjer Lajos dr., Stagelschmidt József, Rósa Ignác, Napholz Ágost, Oppolzer Lajos, Zsembery Antal, Krumenacker Ferencz, Bohn Péter, Molnár Ferencz, Steyer Péter, Benkócsy János, Weitersehan Mihály, Wiltshgő Rezső, Krumenacker Mátyás, Steckhardt Ferencz, Kollath N. képviselőtestületi tagok és Strus Felix titkár. A titkári jelentésből a következő adatokat közöljük: 1. A kultuszpénztárba a lefolyt 1892. évben összesen befolyt 2846 frt, mely összeg legnagyobb részt nem rendes tagsági díjak, hanem a hátralékokból folyt be, melyeket a végrehajtó hajt be. Ebből az összegből fizették ki a folyó kiadásokat, 150 frt pedig egy váltó törlesztésére fordított, mely 1884 óta 420 frtra leolvadt. 2. Egyházi pénztár. Temetések és gyászmisék után befolyt 1028 frt 20 kr., a perzseléből 492 frt 63 kr., összesen 1520 frt 89 kr., az első tételnél 61 frttal, a másodiknál 25 frttal nagyobb bevétel. 1892-ben 567 r. kat. hívó halt meg, 1891-ben pedig csak 376. Ezen bevételek legnagyobb részt egyházi szerek beszerzésére fordítottak. 3. Temetői pénztár. Sírboltok és sír eladásából befolyt összesen 420 frt 98 kr. Ebből 201 forint temetői beruházásokra, 180 frt pedig egy váltó törlesztésére fordított. A közgyűlés a felmentvény megadása után elfogadta a következő költségvetést Szükséglet: Rendes kiadások: A községi iskolánál alkalmazott hitoktató fizetése 800 frt, az iskolánál alkalmazott hitoktatóknak 50 frt, a kólistorban a hitoktatóknak 150 frt, a kántor fizetése 500 frt, egyházi zenére 100 frt, 2470 frtos tőkére 6% kamat 148 frt 20 kr., a cserép fedőnek átlagösszegben 25 frt, a titkár fizetése 500 forint, a pénzbeszedő fizetése 300 frt, irodaatlány 20 frt, kisebb kiadások 100 frt 80 kr., összesen 2714 frt. Rendkívüli kiadások: Adóhátralék 60 frt, a hitközségi ház átalakításáért hátralék 420 frt, összesen 3194 frt. Fedezet: Adóelőírás 3000 frt, hátralékokból 194 frt, összesen 3194 frt. — A közgyűlés ezután a súlyos betegnek fekvő Szalik József kántornak teljes fizetését megszavazta nyugdíjképen, kérelmére pedig 50 frt segélyben részesít. A helyettesítéssel megbizatik Schager N. Ezen tételnél Brájjer Lajos dr. azon indítványt teszi: mondja ki a hitközség, hogy a jövőben két kántori állásra irassék ki a pályázat, ezek közül az első 1000 frt fizetéssel, a második 300 frt fizetéssel, lakással és stola illetményvel

dotáltassék. Csak így lesz lehetséges a mi egyházi zenénket oly nivóra emelni, amit a hitközség intelligenciája méltán megkövetelhet. A közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadja Oldal Antal azon kiegészítésével, hogy az első kántor egyházi ének- és zenekar alakítására kötelestessék. — Miután az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Binder dr. és Brájjer dr. urakat kérte fel, az ülést berekeszti.

— **Eljegyzés.** Zeiller Béla a m. kir. államvasutak osztálymérnöke, társadalmunk e rokonszenves tagja, f. hó 3-án jegyet váltott Kosztovics Eszter kisaasszonnyal, özv. Kosztovics Lászlóné aracsi földbirtokosné bájos és kiváló műveltségű leányával. Tiszta szívvel szerencsét kívánunk e szép frigyhez!

— **Elöléptetés.** Kovács Sebestyén Aladár a temesvári folyammérnöki hivatal főnöke, e megyénkben is közszeretben álló személyiség, mint a „D. K.“-ben olvassuk, legközelebb főmérnöknek lép elő és szolgálatára a földmívelésügyi miniszteriumba lesz behiva.

— **Szerb redoute.** Mint a „F. T.“ írja, a nagyikindai gör.-kel. szerb egyházközség a „szarvas“ fogadó helyén nagyszabású vendéglőt eszadékosok építeni. A terv a megvalósulás stádiumába lépett, a mennyiben Tellecsy Risztó polgármester, a hitközség elnöke, a vendéglő építésére az árlejtési hirdetményt április hó 13-ára közzétette. A vendéglő összes föld, kőmives, kőfaragó, ács, bádogos, lakatos, asztalos, cserepes, fűtési, másoló, üveges és szobrászmunkákkal együtt 56.269 forint 88 kr-ra van előirányozva. A tervek és a költségvetési előirányzatok az egyház községi irodában minden nap a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

— **Hymen.** Pets Antal nagyikindai kereskedő, a Hajnaly Ádám nagyikindai cég beltagja, eljegyzte Fendler Gizella kisaasszonyt, Fendler Károly módosi kereskedő leányát. — Tormássy Péter tolvádiai nagybirtokos ápril 10-én vezeti oltár elé Strobl Ninat, Strobl Kristóf leányát Dettán.

— **Halálozás.** Behron Károly kikindai tekintélyes kereskedő f. hó 1-én hosszas betegség után meghalt.

— **Árlejtések.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara figyelmessé teszi az érdekelteket, hogy az itteni és a budapest-ferenczvárosi dohánygyári igazgatóságok a f. é. július hó 1-től egész 1896. július 1-ig szükségletű deszkakamuk, faabroncsok és tűsifa szállításának biztosítása végett és pedig előbbi f. hó 11-ig, utóbbi f. hó 17-ig terjedő ajánlat benyújtási határidővel pályázatot hirdetnek. A szállítási fejtételek a kamarai irodában betekintheők.

— **A zentai titkos haláleset.** Kállai Lajos zentai raktárszövetkezeti igazgató és lapszerkesztő halálának híre nagy port vert fel a lapokban. A Sz. H. a haláleset okáról a következőket írja: A leghitelesebb forrásból vett értesülésünk szerint valószínűtlen az, hogy Kállay gyilkosságának lett volna áldozata. A fiatal ember epileptikus rohamokban szenvedett s azon a reggelen midőn özvegy édesanyja lakásáról távozott, előjeleit érezte bajának s így ment ki úde levegőre a Tisza partjára. A folyamparton sétálgatva erőt vett rajta a baj s összerokadva lesuhant a partról, hol éppen egy, a hajók kikötésére használtatni szokott vasmacskába fordult, s a rajta talált seb a vasmacskához való ütődéséből származott. Ez a leghihetőbb feltevés. Azonban az

öngyilkosság lehetősége sincs teljesen kizárva. A fiatal embert, ki a zentai termény- és fogyasztási szövetkezet elén állott, nagyon elkésztette a szövetkezet alapsabályainak a miniszter által módosított azon fordulata, hogy a részvényesekért egész vagyonukkal felelőssé tétettek a szövetkezet vezetői. Az utóbbi időben nagy lehangoltságot tapasztaltak rajta, — s hibető, hogy változatos sorsra átment fiatal emberben a szövetkezet viszonyaira és az ő állására is hátrányosan működő alapsabály-módosítás érlelte meg benne az öngyilkossági gondolatot.

— **Mikor a sógor bepálinkázik.** Arva Ferencz és Struhák Ferencz bajai visimolnások egy kezdtek bele egy visimalom bekötésének, hogy előzőleg mindketten kegyetlenül bepálinkáztak. Struhák nem volt meglegedve sógor munkájával, s emiatt a két sógor csakhamar összeveszett. Struhák felkapott egy dorongot s asszal úgy vágta fűbe sógorát, hogy az eszméletlenül rogyott össze s néhány óra mulva meghalt. A gyilkos sógort elfogták s az beismeri ugyan tettét, de mentesgél felhossza, hogy sok pálinkát ivott s tettét beszámíthatatlan állapotban követte el.

— **Az ártatlanul elítélt Drakulics.** Még élénk emlékezetben van a szerencsétlen Drakulics Mihály esete, akit ártatlanul ítélték el kötélt általi halálra, s csak a királyi kegyelem kegyelmezett meg életének. Ez a szegény életfogytiglanra, az illavai fegyháza internált Drakulics már hét hosszú esztendő töltött ki nehéz rabságban, amikor kiderült teljes ártatlansága. Megújított bűnperében az ujvideki kir. törvényszék s aztán a szegedi kir. ítéltábla hostak fölmentő ítéletet. Drakulics Mihályt es a hét esztendő megtörte, megőregítette. Most az igazságügyminiszter, Ujvidekről vett értesülésünk szerint, 2000 frt kárpótlási összeget utalványozott ki Drakulicsnak segély czimén.

— **Vasuti baleset.** Topolyán vasuti szerencsétlenség történt. Az ottani vasuti állomáson az átrobogó orient express vonat ugyanis múlt hó 31-én elütötte Kanizsai Mihály államvasuti fűtőt. A szerencsétlen ember, aki özvegyet és négy árva gyermeket hagyott hátra, szörnyethalt.

Színház és irodalom.

* **Színház.** Tegnap este a „Valéri nassa“ került színre, mely a szajlap szerint a romániai társadalmi életből merített hírvessz társadalmi színmű. Ugy tudjuk, ez a darab a bécsi és kolozsvári színházakban nagy sikert aratott, mert művészi előadásban került a közönség elé, de abban az előadásban, amint azt tegnap este Csóka színtársulatától láttuk, ránk a különben jó darab a rémdrma benyomását tette. A mi közönségünk egy is szívesebben látogatja a népszínműt és operett előadásokat, s így ha már színművet hoznak színre, legalább ne tegyék azt tönkre egészen rossz előadással. A tegnapi előadás karakterizálására hozzuk fel, hogy Mátyrayval, aki a „Madarász“ czimszerepét pompásan adta, ezuttal Csuku államügyess szerepét játszották, s amint kárhoztatunk kell az ilyen szerepbeosztást, ugy dicserőleg kell a tehetséges színészről megemlékeznünk, aki a nem egyéniségéhez való szerepben megállta helyét. Kíváncságra még türethető alakítást Csókáné Almássy Julia

Gyuri egy óra alatt teletöltötte a kádat s a nagybácsi, mikor kihívtam az eredmény megtekintéséhez, meglegedéssel mondta:

— Bravó fia! Holnap két kádat fogsz teletölteni.

Vacsora után a néni elibem tette a Képes Regény Csarnokot s azt mondta, hogy olvassam „tovább.“

A 87. folytatás volt s én megjegyeztem:

— De Milka néni, nem olvastam ennek az elejét.

— Nem baj fiam, annál érdekesebb.

— A folytatásos regények olvasása jótkönyv hatással van a kar- és mellizmokra — mondta Kuli, a nagybácsira hunyorgatva.

— No, akkor hát gyere olvasni — felelte a bácsi.

Kuli levert ábrákkal ült az asztalhoz s olyan hangon, mintha gyászbessédet tartana, elkezdett olvasni:

„... Arthur báró megfordult s a szalomban halk suttogás támadt. Petty comtesse legyezője mögül nézte... nézte, mint szólják le azt, a ki pár nappal előbb még kedvence volt az uri köröknek.“

Bika oldalba lökött s azt mondta:

— Ez nagyon mulatságos.

Kuli sávfacsaró hangon folytatta:

„... A szalon nagy szárnyas ajtaja felárult, az inas harsány hangon Muki herceg érkezését jelentette. A herceg könnyed léptekkel közeledett s az elsőben is Zefi grófnőt üdvözölte, Petty comtesse ajkain e perczben finom gunyos mosoly jelent meg.“

Bika és Kuli erre el kezdtek gunyosan mosolyogni s a lábukat hangosan surolták a földet.

A néni elvette a kőtetet Kuli elől s engem hívott oda folytatni.

Olvastam:

„... Akos báró oda lépett Muki herezeg elé s metsző hidegséggel mondta:

— Herceg, ön nyomorult.

— Ezért számolunk, báró.

— Rendelkezésére állok.

— Holnap reggel 6 órakor az erdőben.

— Ott leszek tanuimmal.

— A két fia nyakon vágta egymást s ugy kezdte mendani:

— Herceg, ön nyomorult.

— Ezért számolunk báró — felelte Kuli.

— Rendelkezésére állok.

— Holnap reggel 6 órakor az erdőben.

— Ott leszek tanuimmal.

— A néni intett, hogy folytassam:

„... A kinos jelenet után némán állt fel az egész társaság, midőn be akart lépni Ervin báró.“

A fiuk elkezdtek fűtölöni.

A nagybácsi rájuk szólt:

— Fiuk, hát mire való ez.

— Nem türünk annyi bárót — mondta Bika dühösen.

— Ez már a nyolczadik báró a héten — panasszkodott Kuli.

— Nem bírjuk ki — tódította a másik.

Ujra hozzáfogtam:

„... Ervin báró be akart lépni...“

A fiuk lármát csaptak s nem hagytak szóhoz jutni.

— Na ez borsasztó nevelötlenység — tört ki a néniből a harag. — Husz év óta erősítjük és edzzük a rekonokat, de még ilyen nem történt. És ezt mind ez a városi léhűtő eszmélte. Ó bujtogatta fel azt a kettőt is. Nem elég, hogy egész nap ugrált, vizet husott, havat dugott a gallérjába, most még a felolvasást is savarja.

Abba hagytam a felolvasást és szemrehányó pillantással méregettem végig a fiukat:

— Lássátok, est ti miattatok kaptam.

— Nem igaz, Ervin báró az oka — felelte Bika.

— De majd elégtételt szerzünk — vigasztalt Kuli. — Ervin báró nem fog belépni ide; arról jót állunk.

Másnap este aztán az történt, hogy Ervin bárót nem engedték belépni. Olyan skandalumot csináltak, hogy nem lehetett felolvasni. A harmadik estén már ki voltak lökve a szobából s onnan abozugoltak az ellenszenves bárót.

Negyed nap reggel Milka néni kecsira ültetett bennünket s hasaküldött. Bika avval a fenyegetéssel buccuzott, hogy est a csufos hasakergetést Ervin báró nem viszi el szárazon.

Hiába fenyegetődsött. A néni két mamlass unokaöccsét vitt ki helyettünk és egy hét mulva diadalmasan tudatta velünk, hogy Ervin báró végre belépett s karon fogvást vezetett le Petty comtesset a lugasba.

Leander.

asszony nyújtott Szanda szerepében, s elég jó volt Breznay Géza is a cigány-zenész epizód alakjában. Konstatálnunk kell, hogy mindhármuk jóakarata sem volt képes a darabnak csak némi sikert is biztosítani, s a gyér számú közönséget felmelegíteni. Reméljük azonban, hogy az ezután következő darabok sikerét konstatálhatjuk.

* „A magyar zene sajátosságai“ cím alatt, elméletileg tárgyalva s számos hangjegypéldával gyakorlatilag megvilágítva id. Ábrányi Kornéltól, zenei életünk e derék veteránjától érdekes munka jelenik meg. Ábrányi hivatottságát bizonyítani egy ilyen eddigelé még senki által meg nem kísérelt munka megírásához felesleges. Mellette szól úgy évtizedeken keresztül kifejtett sokoldalú s mondhatni uttörő működése a magyar zene majdnem minden válfajában. Mellette szólunk, mint szélesen ismert író, kritikus, zeneszerző s tanárnak számos önálló eredeti, elméleti s gyakorlati zeneművei, mely utóbbiak immár meghaladják a kilencvenedik opus-számot. A kérdéses munka mintegy hat nyomtatott ívre fog terjedni díszes kiállításban. A fősúlyt nem a felesleges írói terjedgésre s a csakis szakértők által megérthető teoretikus szövegszerűségekre, hanem a tárgy lényegére fektetvén, oly népszerű stílusban, mely a kérdés megérthetőségét még a művelt laikus olvasóra nézve is lehetségessé teszi. A munka f. év április havában meg fog jelenni. Előfizetési ára: 1 forint 20 kr.

* A „Vasárnapi újság“ április 2-iki száma 13 képpel a következő tartalommal jelent meg: „II. Rákóczi Ferenc arcképe.“ (Mányoky Ádámnak a szász király tulajdonában levő festményével.) Dr. Nyáry Sándortól. — „Nagyszombaton.“ Kéltomány. Móra Istvántól. — „Gavardiné.“ Rajz. Irta Thury Zoltán. — „A keresztrefeszítés.“ — „A szent sir Jeruzsálemben.“ (3 képpel: 1. A szent sir templomának kapuja Jeruzsálemben. 2. A Golgotha hegy. 3. A szent sir valódi helye. Fényképek után.) — „A kosbor divatja.“ — „Várkastély a Kárpátokban.“ Regény. Verne Gyulától. (Képekkel.) — Husvétii locsolódás falun. (Jantyk Mátyas rajzával.) — „Baró Edelsheim Gyulay Lipót lovassági tábornok.“ (Arcképpel.) — „Régi magyar földrajztudósaink.“ — „Az országos nőképző-egylet jubileuma.“ — Színház: 1. „Toldi.“ Vavrincea Mórtól. (Képpel: A Toldi szendréma első felvonásából. Ritter F. rajza.) 2. „Lemondás.“ — „Az angol királynő Florencében.“ (Képpel: Viktória angol királynő dolgozószobájában Florencében.) — „Apróságok.“ Kéltmények. Mares Odontól. — „Párisi divatlevél.“ (Divatképekkel.) — Irodalom és művészet: Köszöntések és egyletek; Mi újság; Sakkjáték; Képtalány, stb. rendes rovatok. A Vasárnapi Újság előfizetési ára negyedévre 2 frt, a Politikai Újdonságokkal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadó hivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. szám.)

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése április 5-én.)

Budapest, április 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház ma tartotta első ülését a husvétii szünidő után.

Az elnök fölolvasta a függőben levő interpellációk jegyzékét, amire Horváth Gyula azt jegyezte meg, hogy miután a miniszterelnök kijelentette, hogy a mostani kormány nem tartozik válaszolni az előző kormányhoz tett interpellációkra, helyén volna az előző kormányhoz intézett interpellációkat a jegyzékből törölni.

Wekerle miniszterelnök azt óhajtja, hogy az interpellációkat a szerint töröljék, amint tárgyalanok vagy választ igényelnek.

Ugron Gábor óvást emel az ilyen kimustrálás ellen az interpellációk közérdekűek és a későbbi kormányok kötelesek az előbbiekre választ adni.

Hozzászóltak e kérdéshez Pulszky, Madarász, Horánszky, Beöthy Ákos, végül az elnök jelentését tudomásul vették.

Olay Lajos követelte a képviselők megszámolását, mert a ház nem határozatképes. Ekkor nyolcvanhatan voltak jelen, ötpercznyi szünet után ismét kevesebben, hetvennyolcsan voltak, végre újból névjegyzék olvasása alkalmával bejöttek a folyosóról a képviselők és ekkor száz-tizenegyen voltak jelen.

Olay arra kérte a házat, hogy a távollevők megbélyegeztessenek, s ezért a kifejezésért elnöki rendreutasítást kapott. Elhatározta a ház, hogy a távollevők kötelesek magukat igazolni, mire Olay sértő szavait visszavonta.

Következett a honvédelmi tárca költségvetésének tárgyalása.

Szerb György előadó után Tóth Ernő, majd Bolgár és Helfy beszéltek. Ülés vége d. u. 2 órakor.

Dalnoki ur rendezvouji.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Oriási szenzációt keltett egy bünper, melyet ma tárgyaltak a VIII. ker. kapitányság előtt. Dalnoki fogorvos volt vádolva azzal, hogy Andrassy-uton levő lakásán közvetítette a 14—16 éves balettnövendékek találkozását magasabb rangú urakkal. Miniszteri tanácsosok, képviselők jártak el e rendezvoursra. A lányok beismerték e bűnös üzemeket. Dalnokit 300 frtra ítélték, és mert tartalékos katonatiszt, az ítéletet illetékes hatóságánál is bejelentik. Dalnoki azzal védekezett, hogy szabadkőműves, így tehát jót kell tennie a szegényekkel, a lányok pedig nála pénzt szereztek. A lányok közül négyet 5—5 forint bírságra ítélték.

Konfiskált Hirlap.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A „Bud. Corr.“ mai száma részletesen foglalkozik a „Wiener Tagblatt“ tegnapi számának konfiskálásával. Fejteti, hogy nézete szerinti a bécsi kormányak nem volt oka a lapot konfiskálni, mert abba nem volt a királyi családra vagy a magyar nemzetre nézve semmi sértő, mert az „Elárult királyi palota“ című cikk egyszerűen azokat az okokat írja le, melyek a magyar királyt Magyarországtól távolították, s a cikk jókívánsággal végződik: hogy a mostani komor állapotokat derítse fel vidám napsugár. A „Wiener Tagblatt“ tegnap esteli számában hírül adja olvasóinak, hogy a reggeli számát lefoglalták és tiltakozik ellene, mert a „Pester Lloyd“ hasonló tárgyú cikket közölt, s az osztrák kormány mégis békét hagyott neki. Nevezett lap kikel ezután a cenzura ellen.

Bezárt kongresszus.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A genti socialista kongresszus elhatározta, hogy a belga munkáspárt a zürichi kongresszuson képviselteti magát. A kongresszust azonban beszárták, mert az asszonyok szavazati joga mellett nyilatkozott.

A budai hölgyek koszoruja.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Most már nyilvánossá lett, hogy a budai hölgyek bronz-koszoruját mért nem tehetik a hölgyek a honvédszoborra. Egyszerűen azért, mert az a koszoru, melyet Zala készített, négy métert tesz ki átmérőben, s mely bronzba öntve ugyanannyi métermázsát fog nyomni. Azt tehát a hölgyek csakugyan nem tehetik a szoborra, és Zala is dараbónként jóval az ünnepélyek előtt fogja a szoborra tenni. Az egész koszoru összeállítás: babér és palma mellett szimbolikus növények, rózsza, lilium, álomhozó mák, harangvirág, lóbusz napvirág, melyek mind egy-egy eszmét képviselnek. A honvédek maguk is azt hitték, hogy egy filigrán koszorúról van szó, azért a tegnap esti értekezleten szenvedélyes hangon tiltakoztak a budai hölgyek eltiltása ellen, a szabadkai honvédegyelet pedig kimondta, hogyha nem engedik méltón megünnepelni e napot, akkor maradjon el végkép az egész ünnepély.

REGÉNY-CSARNOK.

Málnássyné.

— Elbeszélés. —

Irta: Scossa Dezső.

36-dik folytatás.

A Málnássy kastély két ablakában pedig sokáig derengett még az a viláosság. Elsa kisasszony íróasztalánál ült és írt. Nem volt az a leány, a ki csak úgy könnyedén megadja magát sorsának. Ha otthon nem találta, ha sárkósik előtte Pista, majd megtalálja levele. Igen, egyike volt az azoknak az epistoláknak, a melyek fenségesek és stilszerűek, elejükön a sértett szív panaszainak egész ömönével, azután a vadak és szemrehányások tömegével, végre a számonkerés, bossu, megbocsátás és feledés kevert érzelmének kitöréseivel, melyek minden irányban tájékozást nyújtanak a következményekre nézve.

Bizott a levél sikerében s úgy érezte, ha csak egyszer is közelébe kaparintajta hűtlen lovagját, nem lesz többé hatalom, a mely elszakítsa tőle. Ez a hit a szellemi fölény érzetéből származott és jótékony megnyugvást adott neki.

Aranka kissé megdöbben Elsa kisasszony elbeszélésétől, ki előtte éppen nem csinált titkot a játékból, a melynek adatait látta. Egy röpké gondolat gyanakodni kezdett, nem lesz-e ő a másik áldozat. Oh! a levél még élénk emlékében volt. Ujra elolvasta és mosolygott az abból áradó aggodalom fölött. Nem volt oka kételkedni Sándor igaz érzelmében, a remegő hang most is füleiben csengett, melylyel vallomását megtette, érezte kezének szorítását, lényének varázsát, a mely mindig erőt vest rajta, ahányszor közelében érezte.

Nem, nem, szereti őt! És ő is szerette! Aztán eszébe jutott a halkán kiejtett szó, a melyet bucsuzásakor mondott.

— Tehát holnap.

Holnap hát eljön és választ kéri. Határozott, rövid választ, a mely minden további kétséget kizár, mely sorsukat eldönteni fogja.

És olyan furcsának tetszett neki, hogy holnap vége szakad eddigi, megszokott, egyhangú életének, a melyről azt hitte, hogy sirjáiig fogja elkísérni.

Mit fog felelni neki? Semmit, egy szót sem, csak a keszt fogja odanyújtani és egy szelid tekintetet vet rá.

De hát a levél? Nem volna-e joga számonkérni tőle azt, amiről az beszél? Hahahaha! hogyha egy tréfából eleje mutatná! Sinte látta zavarát, megdöbbenését, elkomolyodását, a mi olyan jól állt neki. De aztán úgy gondolta, nem lenne ereje hozzá, hogy megtegyje.

Más terv fogamzott meg benne. Kora reggel elküldi hozzá, hogy mentéseivel elkészülhessen. Nem akarta bűnösnek találni, csak tréfának hitte az egészet és mosolygott, annak felderítése gondolatára. Aztán szépen becsomagolta és megcsiniazta.

Battik Pista még ágyában volt, mikor a Korda Sándor huszára hozzá belépett. Azt az isenét hozta, hogy tessék jönni azonnal, a téns urú hivatja. Pista nagy lassan felkészült és azzal a gondolattal ment barátjához, hogy vadászatra mennek. Nagyon alkalmas idő volt rá. A nap tisztán ragyogott, a hideg északi szél megszűnt, a természet hosszú álmából ébredni készült.

Korda Sándor arczán azonban nem ült az a kedélyes derű, a mi csak az előző este is egészen elfoglalta. Idegesen járkált szobájában és belépő barátja elé a doktor levelét tartotta, keserűen jegyezvén meg.

— Itt van a válasz!

Egy huzás volt a számításain kezesztül. Az áruló sorok mindent semmivé tettek. Ő nem volt képes gondolkodni. Cselekvő képessége megakadt s a szegény érzete szorongatta.

Pista azonban könnyebben feltalálta magát. Ő mindig a pillanat hatásának uralma alatt állott. Vette a levelet és rohant vele egyenesen a kis doktorhoz. Az éppen reggelije mellett ült, mikor belépett. Epen nem volt a tegnapi vig czimbora.

— Maga írta ezt? — kérdé eleje tartva a levelet.

Elhült mikor megismerte.

— Ne is tagadja, hiszen alá van írva a neve: Tudja mit csinált evvel a levéllel? Tönkretett egy szépen megindult barátságot, a mely házasságra vezetett volna megsemmisített két szívet, a mely csak egymásért égett. Ki bízta meg, hogy ezeknek a dolgába avatkozzék, — vádaskodják, a mire sem alapja, sem joga, — gyanúsítson azon czímen, hogy szolgálatot akar tenni. Ha ezen az uton akart érdemeket szerezni, ha így akarta lekötölni Málnássynét, hát elszámította magát és tettéért felelős: — akar-e elégtételt adni vagy nem? Azért jöttem, hogy barátom nevében kihívjam. Nevezze meg segedeit: megengedjük, hogy a fegyvernemet is kiváltsza.

(Folytatása következik.)

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.
Főmunkatárs: Jurkovic Aladár.

